

Referat: Faglig rådgivende utvalg – Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Storjord – 09. september 2014

Innfallspor

Kommunale planer i områdene rundt parkene

Bruk av lokale entreprenører

Tilstede:

Jan Nilsen - Leder

Siv Mossleth - Midtre Nordland
nasjonalparkstyre

Bjørn Karlsen - Grunneier

Rune Berg - Saltdal kommune

John Gunnar Halse - Rana kommune

Zdenek Dvorak – Nordland
Nasjonalparksenter

Renée Normann - Gildeskål kommune

Jan Wasmuth - Bodø kommune

Otto John Navjord - Beiarn kommune

Geir Jostein Sandmo - Bondelaget

Lars Morten Rødaas – Bonde og
småbrukarlaget

Hanne Etnestad – Nasjonalparkforvalter /
sekretariat

Inge Ingvaldsen - Nasjonalparkforvalter /
sekretariat

Gunnar Rofstad - Nasjonalparkforvalter /
sekretariat

Ronny Skansen - Nasjonalparkforvalter /
sekretariat

Fraværende:

Erik Stendal - Sørfold kommune,

Gudrun Hagalinsdottir - Fauske kommune,

Trond Skoglund - Meløy kommune,

Ole Nilsen - Rødøy kommune,

Reindriftnæringa,

Erling Solvang - Naturvernforbundet,

Gisle Sæterhaug - FNF,

Roger Johansen – Nordnorsk reiseliv AS

Asgeir Jordbru – Grunneier

Innhold

Innfallsporter i og rundt nasjonalparkene:	3
Kommuneplaner – hva skjer i kommunene rundt nasjonalparken?	5
Bodø kommune	5
Gildeskål kommune	5
Beiarn kommune	5
Saltdal kommune	5
Rana kommune	6
Bondelaget:	6
Statskog	6
Bruk av lokale entreprenører – oppfølging fra forrige FRU-møte	7
Eventuelt:	8
Ramsar-senter i Bodø	8
Forslag til forbedring av FRU-møtene	8
Revidering av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark	8

Innfallsporter i og rundt nasjonalparkene:

Det ble foretatt ei orientering fra Hanne Etnestad, om de to prosjektene som Midtre Nordland nasjonalparkstyre har påbegynt: brunskiltning langs hovedveiene og kartlegging av innfallsporter.

Det er sendt inn søknad til Statens Vegvesen om å få sette opp brunskilt langs hovedveiene i fylket. Per i dag ligger søknaden inne hos dem til behandling, men strenge regler (skilthåndbok) kan skape vansker for å få sette opp de skiltene som styret ønsker. Det kom innspill om at man flere plasser i landet ser avvik fra denne skilthåndboka og at det likevel skal kunne være mulig å få sette opp brunskiltene som viser vei til nasjonalparkene.

Det ble også orientert om et prosjekt som Hanne har jobbet med i sommer om å få kartlagt alle innfallsportene for å se på styrker og mangler. Per i dag er det mange av innfallsportene som har store mangler, og da spesielt med tanke på enkle forhold som tilstrekkelig med parkeringsplasser. Leder i faglig rådgivende utvalg, Jan Nilsen, mener at situasjonen på Storvollen i Rana og ved Sjunkehatten er spesielt prekær, og at man må se på løsninger for å få gjort noe med de innfallsportene. Leder i Midtre Nordland nasjonalparkstyre (MNNPS), Siv Mossleth, uttrykte at dette med innfallsporten er et vanskelig felt for styret. Dette spesielt fordi at innfallsportene ligger utenfor myndigheten som styret har fått i nasjonalparkene. Innfallsportene er kommunens bord, og hun etterlyste en avklaring om kommunene ønsket enda mer initiativ fra styret og at styret skal bære en del av ansvaret til disse innfallsportene. Ronny Skansen, sekretær for MNNPS, mener at ambisjonene for innfallsporten i Sjunkehatten er mye større enn viljen, og at det har vært flere runder med møter mellom fylkeskommune, kommuner, ordførere og rådmenn. Kommunene etterlyser en fylkesdelplan før de ønsker å jobbe videre med prosjektet. MNNPS besluttet på styremøte i vår å legge saken på is mens man ventet på avklaring fra kommuner / fylkeskommune. Det ble foreslått at man fra MNNPS sin side kunne gå inn å reversere ambisjonsnivået, slik at det kanskje blir lettere å finne vilje til utbygging av en skikkelig innfallsport. Bodø kommune har innlemmet innfallsporten i Sjunkehatten nasjonalpark i deres «Plan for idrett og friluftsliv 2014-2017», men er enige i at prosjektet om en ny innfallsport er løftet for høyt og at det er vanskelig å finne midler til dette. Et innspill var at man kunne lage en happening for Sjunkehatten nasjonalpark for å synliggjøre denne enda mer.

Rana kommune, John Gunnar Halse, mener at situasjonen på Storvollen er vanskelig. Kommunen eier en eiendom ved den nedlagte skola og det er mulig å omregulere denne slik at dette kan bli en stor parkeringsplass og en robust innfallsport. Kommunen har vært litt avventende med starte opp denne prosessen da det er flere grunneiere i området som ikke ønsker et slikt prosjekt velkommen. Under feiringa av 25 års dagen til Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark på Bredek fjellgård så man hvor stort behovet var for å få skikkelig innfallsport på Storvollen. På grunn av den skumle trafikksituasjonen som har oppstått ved innfallsporten kunne kanskje Staten Vegvesen også her være en viktig støttespiller. De gir ut midler til skadebøtene tiltak langs veiene, og disse kunne kanskje vært med og finansiert litt av prislappen på en ny innfallsport.

Felles for alle prosjektene som går på innfallsporter er at man må bli flinkere å prate sammen. Kommuner, fylke, MNNPS, men også Vegvesen og Statskog. Slik situasjonen har

vært i de senere årene har man skyldt på hverandre for hvorfor man ikke har fått gjort noe, istedenfor å innlede til samarbeid.

Beiarn kommune informerte om et hus/servicerom som skal bygges på parkeringsplassen på Beiarfjellet, og er en del av et forprosjekt som MNNPS har finansiert. Gunnar Rofstad sjekker opp hvordan dette ligger an.

Saltdal kommune var tydelig på at de savnet mer profilering av bygda. Store deler av arealet i Saltdal kommune er i dag båndlagt til naturvern og ønsker at dette skal profileres enda bedre. Dette er en jobb de mener forvalterne til MNNPS kunne jobbet mer med, for å få nasjonalparkene enda bedre synliggjort. Dette vil igjen gjøre det mer attraktivt for kommunen å bruke penger i og rundt nasjonalparkene. De savner også mer informasjon rundt innfallsportene som ikke går direkte på parkene. Det ble nevnt at kulturminner, dyregrav, kunne vært informert om ved Tjårrisdalen. Det ble også etterlyst at man bruker folkehelse som et argument når man søker midler til diverse tiltak i og rundt parkene. Grunneier i Junkerdalen synes det er beklagelig at det ikke er rekkverk over brua i Skaiti og at dette er uheldig for sikkerheten til de som ferdes ved innfallsporten. Det er også gitt masse midler til bru i Tjårrisdalen men problemet her er at det ikke finnes noen merking som gjør folk beviste på det.

I Gildeskål kommune er veistandard, først og fremst hellingsgrad, en utfordring ved innfallsportene. Veiene er bratte og man trenger gode biler for å komme seg til innfallsportene.

Avslutningsvis pratet Zdenek Dvorak, leder Nordland nasjonalparksenter, om de lokale informasjonstavlene som senteret har fått i oppdrag å sette i stand. Dette er tavler som skal komme i tillegg til de standardiserte informasjonsplakatene til nasjonalparkene, som skal si noe om de lokale forholdene (verneverdier og turforslag) ved informasjonsplakaten. I første omgang er det fem lokale plakater som skal settes i stand. Alle disse skal stå på vestsiden av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark.

Kommuneplaner – hva skjer i kommunene rundt nasjonalparken?

Bodø kommune: Har nettopp rullert samfunnsdelen og arealdelen i kommuneplan. Skal rulleres hvert fjerde år. I den forrige plan var det stor fokus på natur, miljø, nasjonalpark og verneområder. I den gamle planen ble det lagt ut flere hyttetomter, men disse ligger langt fra nasjonalparker og verneområder. Mens den reviderte planen har mer fokus på by og bykjerne.

I randsonen til nasjonalparken har det vært planer i forbindelse med motorsportsenter på Heggmoen, og småkraftverk opp mot nasjonalparken. Det ble også stilt spørsmålsteget om dolomittbruddet på Ljøsenhammeren begynner å komme lovlig nært Gåsvatnan landskapsvernområde.

Kommunen avvirker en del gammel granskog, og det er en pågående prosess i kommunen om man skal revegetere med gran, eller la det vokse til med naturlig bjørk/naturlig skog. Slik det ligger an per i dag ser det ut til at kommunen skal revegetere gran i de områdene som bli hugget.

Gildeskål kommune: Det oppleves at det er lavt trykk opp mot arealene til Låhko nasjonalpark. Gildeskål merker at trykket ligger langs arealene ved havet fremfor i fjellet. Per i dag ligger de nye planene om hyttefelt opp mot to timer gåavstand til nasjonalparken. Derimot er det en del søknader om dispensasjon til motorferdsel i randsonene. Gildeskål er inne i en prosess med å revidere kommuneplan.

Gildeskål ønsker et samarbeid med forvaltere for nasjonalparkene med tanke på å lage en buffer rundt Låhko.

Beiarn kommune: Har rullert ny samfunnsdel, hvor det er stort fokus på natur, friluftsliv og landbruk. Arealplanen har vært et langvarig prosjekt og det har en sammenheng med at det er lav fagkompetanse innen arealforvaltning i kommunen, og per i dag er det ingen som jobber med arealplanen i kommunen.

Ved innfallsporten i Tollådalen er det i dag en del hytter, og det skal bygges ut i ett ytterligere hyttefelt i området i regi av Statskog, men de kunne informere om at etterspørsel etter hytter i området ikke var så stor som de hadde forventet. Det ligger an til at det bygges 5-6 nye hytter i området.

Saltdal kommune: Ingen ny rullering av arealplanen i inneværende planperiode, noe som har ført til en del dispensasjonssaker i kommunen. Det har vært en del diskusjon innad i kommunen angående det nye snøskuterløype-prosjektet som den nye regjeringa løftet frem. Dette prosjektet ble imidlertid avblåst og diskusjonen er lagt litt på is. Det foreslåtte løypenettet skulle ha en trasé fra Junkerdal turistsenter og opp til løypa på svensk side av grensa. Dette ville isåfall skape en del utfordringer med tanke på både hyttefelt i Graddis og Junkerdal nasjonalpark. Prosjektet med sykkelveien har stått på is i en periode, men skal nå settes fart i, og det er ei målsetting om å bli ferdig med Rognan – Lønsdal innen rimelig kort tid. Tunellen gjennom Tjernfjellet er igangsatt, men dette fører til et stort areal med vei som ikke vil bli benyttet.

Kommunen registrerer en vekst i dispensasjonssøknader knyttet til barmarkkjøring til hyttebygging. Gravemaskiner inn til hyttetomter for å grave pilarer, fjerne vegetasjon, kjørespor gjennom vassdrag og skoger for å komme fram til hyttetomter er gjennomgående blitt mer og mer vanlig.

Kommunen får også mange søknader om dispensasjon til skuterkjøring til naustene rundt Balvatn. På grunn av at disse har vært definert som naust har det ikke vært anledning til å gi dispensasjon for mer enn én tur i året, men det har blitt et problem at naustene i dag blir benyttet som hytter. Det man ser nå er at det bygges et «båtbygg» ved siden av naustet fordi det ikke er plass til båt.

Rana kommune: Arealplanen ganske nylig revidert. Enorme områder å ta hensyn til i en såpass stor kommune. Store utfordringer med forurensing, gruvedrift, gyroactylus salaris og motorferdsel. I Rana er det mange småkraftverk under planlegging, men kommunen har sagt nei til flere av disse allerede, blant annet utløpet ved Tespa ved Raufjellfossen. I de kommende dagene er det flere helikopter som flyr rundt i Rana for å kartlegge alle elvene.

Rana kommune har ett årsverk kun på motorferdsel, og det er et stort trykk rundt dispensasjonssøknader for motorferdsel i utmark. De opplever en økt etterspørsel etter helikopterflyging i forbindelse med elgjakt, både til frakt av slakt, men i økende grad til utstyr. I tillegg til de mer tradisjonelle motorferdsel-sakene som går på skuter og ATV-kjøring.

Bondelaget: Synes det er flott med reviderte arealplaner. Dette skaper forutsigbarhet. Skeptisk til randsone-begrepet da det er vanskelig definerte grenser. Dette mener de kan båndlegge store private grunneiendommer uten at det gis noen form for kompensasjon til grunneierne. I tillegg er det uklart om hvordan dette berører grunneier. Bedre å flytte vernegrenser for å få med randsone slik at man skaper større forutsigbarhet.

Statskog: I Sulis begynner folk å ta seg til rette. Grunnvann, avrenningsvatn, septiktanker, vann inn til hytter skjer i stor grad uten at det søkes først. Rundt Balvatn ligger det 40 naust, og man ser at flere av naustene i dag blir benyttet som hytter. De bygges gradvis om til hytter i form av ovner, piper, parabol, masse ulovlig bygging. Dette skaper et større trykk rundt Balvatn og Junkerdal nasjonalpark.

Bruk av lokale entreprenører – oppfølging fra forrige FRU-møte

Dette var en sak som ble spilt inn fra Bondelaget i forkant av møtet. Bakgrunnen var at man ved et tidligere FRU-møte har etterlyst at man benyttet lokale grunneiere i større grad. Man kunne se at det var mange tiltak på tiltakslista som ikke ble gjennomført. Bondelaget spør om man ikke kunne man ikke lagt mer til rette for bygdefolk og bedrifter? Gi de anbud og større mulighet til å ta slike prosjekter.

Alle prosjekter over 150 000,- må legges ut på offentlig anbud. Fra forvaltningens side legges disse ut på doffin.no. Det settes også strenge krav til at vi må følge offentlighetsloven. Det har heller ikke vært spesielt fokus på å gå aktivt ut for å finne entreprenører på de små prosjektene/beløpene.

Grunneierne selv ønsker å være med å bidra til noen av prosjektene. Dette har medlemmene til Bondelaget spilt inn til ledelsen.

Siv Mossleth synes at bestillingsdialogen er en tung prosess og at det burde vært enklere måte å tildele midler på. Gjerne direkte til styret slik at de kan tildele til entreprenører.

Bondelaget ønsker at man som entreprenør kan finne de prosjektene MNNPS skal gjennomføre slik at de kan melde sin interesse for å gjennomføre prosjektet.

Det kan meldes til media etter at midlene har blitt tildelt gjennom bestillingsdialogen, slik at lokale entreprenører har mulighet til å melde sin interesse.

Dersom man får med lokale entreprenører kan man også skape større goodwill blant lokalbefolkninga i kommunen.

Saltdal kommune er bekymret for gjengroingsproblematikk og at man bør ha fokus på dette i årene fremover.

Eventuelt:

Ramsar-senter i Bodø – RamSalten – opplevelser i kystnatur og kulturmiljø

Bodø kommune orienterer om et prosjekt som går på å etablere et Ramsar-senter. I Bodø finnes det to Ramsar-områder: Bliksvær og Karlsøyvær. Prosjektet går ut på å synliggjøre disse områdene. Det er i dag en prosjektleder i 40 % stilling, og man ønsker å legge senteret til Zahlfjosen i Kjerringøy. Det er også et ønske om å markedsføre øvrige verneområder på dette senteret.

Forslag til forbedring av FRU-møtene

Leder av utvalget uttrykker sin bekymring over hvordan man skal få folk til møtene. Spesielt vanskelig å få med reindriftsnæringa da tidspunktet for møtet er ubeleilig med tanke på slakting. Det kom innspill på at møtestart bør være tidligst 10:00, da det vanskelig å komme seg til Storjord kl. 09.

Gunnar Rofstad lurer på om det er fordelaktig å dele opp FRU i mindre enheter etter nasjonalparker for å få mer ut av møtene.

Det kom også et ønske om å flytte møtene rundt i hele området. Da får man vært på litt forskjellige plasser, og man kunne kombinert dette med ei befarings.

Revidering av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark

Saltdal kommune ønsket å få vite mer om planene for revidering.

Fylkesmannen kjører saken v. Kjell Eivind Madsen. Per i dag så ligger forvaltningsplanen hos Miljødirektoratet men revideringen av nasjonalparkgrensene har kommet tilbake fra Direktoratet. Det er ønskelig fra Fylkesmannen at disse sendes ut på høring samtidig, og antakeligvis vil det skje når Kjell Eivind er tilbake fra permisjon i november.